

AB'nin Çin Halk Cumhuriyeti Enerji Güvenliği Politikaları: Sistem Düzeyinde Bir Analiz

Emre ERDEMİR*

Giriş

Soğuk Savaş döneminin yarattığı iki kutuplu yapı içerisinde uluslararası ilişkilerde başat güçler arasında yer almayan Avrupa Birliđi ile Çin, 1970'li yılların ortalarından itibaren ilişki kurmaya başlamışlardır. Soğuk Savaş'ın bitmesiyle beraber tek kutuplu bir uluslararası ortamın varlığı; AB ve Çin gibi küresel aktörlüğü odak noktasına alan yapılar açısından yeni bir dönemi de başlatmıştır. Bu dönem; ABD'nin tek başına uluslararası ilişkileri yönlendirdiği bir süreç olarak görülmesine rağmen, oluşmaya başlayacak yeni güçler açısından da fırsatlar doğurmuştur. Bu bağlamda Avrupa Birliđi ile Çin, sistemde ortaya çıkan hegemon gücü dengelemek adına beraber hareket edebilecek aktörler olarak ön plana çıkmışlardır (Layne, 1993: 10).

Uluslararası sistemdeki hegemon gücün dengelenmesi noktasında ulusla-

rarası ilişkiler disiplininde önemli kırılma noktaları olduğu muhtemeldir. Bu anlardan biri olarak, 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) yapılan terör saldırısının neye etkili olduğu analizi ön planda olmuştur (Alterman & Garver, 2008). Ancak Soğuk Savaş'ın sona erdiği 1990'lı yılların başından itibaren, Çin'in ekonomik yükselişinde ve bu yükselişin sürdürülebilir kılınması için yapılan çalışmalar ile AB'nin 1992 Maastricht Antlaşması ile kurumsal anlamda yeni bir yapıya bürünmesi gibi süreçler göz ardı edilmektedir (Haine, 2015: 998). Belirtilen süreçler, AB ile Çin'in hem kendi içlerindeki sorunlarına çözüm getirmelerine yardımcı olurken hem de uluslararası sistemdeki çok kutuplu yapının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. İki aktörün başta ekonomik alanda ortaya çıkan ilişki kurma biçimleri, diğer politika alanlarında da kendisini göstermiştir.

* Doktora Adayı Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı/ İstanbul, Türkiye, emreerdemir55@gmail.com

Enerji de bu anlamda tarafların ilişkisi kurdukları alanlardan biri olmuştur. Enerji alanında, her iki tarafın da enerji kaynakları rezervlerinin kendileri için yeterli olmaması; AB ile Çin'in benzer özellikleri olarak görülmektedir. Bu benzerliğin ortaya koyduğu durum, AB ile Çin'in artan enerji ihtiyaçlarını karşılamak için ithalat yoluna başvurmalarını gerektirmiştir. Çin'in Mao Zedong'un ölümü sonrasında göreve gelen Deng Xiaoping önderliğinde başlattığı liberal ekonomik sistemi esas alan bir yapılanma, uluslararası politik iktisat alanında başlayan yeni bir sürece işaret etmiştir. 1970'li yılların sonlarında başlayan "açık kapı politikası"nın (open door policy) ülkede ekonomik alanda getirdiği büyüme ve gelişim ivmesi, Çin'in özellikle petrol alanında kendi üretim seviyelerinin yeterli olmayacağı bir enerji görünümünü ortaya çıkartmıştır. Bu durum, Çin'in 1990'lı yılların başında ülkeyi kendi enerji kaynaklarıyla ekonomik büyümesine devam edemeyeceğini göstermiştir. Birlik açısından da Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'ndan (AKÇT) itibaren enerjiye verilen önemin yanı sıra; özellikle petrol ve doğalgaz gibi birincil enerji kaynaklarının kendisinde yeterli seviyede bulunmaması gibi faktörler AB açısından da enerjiye bağımlılığı ortaya çıkarmıştır. Her iki aktör de yukarıda değinilen enerji bağımlılıklarını azaltmak ve böylece enerji güvenliğini sağlamak için politikalar geliştirmeye başlamışlardır.

AB ile Çin'in enerji güvenliği politikaları, tarafların enerji jeopolitiğine sahip bölgelere olan ilgilerinin artmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan böyle bir durum ise AB ile Çin arasında kendi çıkarlarına dayalı olarak bir rekabet yaratmaktadır. Çin'in ekonomik büyümesinin 1990'lı yıllardan başlayarak günümüze kadar devam eden süreç içerisinde yarattığı etki; enerji güvenliği politikaları aracılığıyla Çin'in uluslararası sistemi değiştirecek revizyonist bir güç olarak görülmesine yol açmıştır. Schweller'a göre Çin'in bakış açısı, ABD hegemonyasına karşı AB gibi büyük bir güç ile ittifak ilişkisi içerisinde olmaya dayanarak dengelemeye odaklanmaktadır (Schweller, 2004: 165). Ancak AB'nin de enerji rezervlerine sahip bölgelere olan yakın politikaları, Çin ile enerji rekabetine girme olasılığını artırmaktadır. Çalışma, AB ile Çin'in ABD'yi dengelemek için güçlerini nasıl etkin bir şekilde kullandıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Dengelemenin biçimi konusundaki yeni tartışmaların, enerji güvenliği politikalarının analizi gerçekleştirilerek test edilmesi amaçlanmaktadır.

AB-Çin Enerji Güvenliği Politikaları

AB ile Çin açısından enerji güvenliğinin sağlanması, dış politika davranışlarının açıklanmasının yanı sıra; her iki aktörün iç ekonomik ve siyasi gelişmelerini de etkilemektedir. AB'nin enerji güvenliği politikalarına bakıldığında; günümüzde 27 üyeli bir yapı içerisinde olan örgütün enerji poli-

tikalari tarihsel süreç içerisinde üye devletlerin egemenliği altında oluşturulmaya çalışılan bir başlık olmuştur. Aslında “Avrupa ideali” kömür ve çelik kaynaklarının ortak bir yapı altında işletilmesiyle başlamasına rağmen; Avrupa entegrasyonu içerisinde enerji, hiçbir zaman Topluluk/Birlik seviyesinde ilerletilememiştir. AB’nin enerji kaynakları rezervleri konusundaki yetersiz durumunun yanı sıra, üye devletlerin egemenlik ve ulusal çıkarlar temelli siyaset anlayışları, Birlik’in enerji politikalarının tam anlamıyla uluslarüstü düzeyde değerlendirilmesini engellemiştir. AB’nin genişlemesiyle birlikte üye sayısının artması ve yeni üye olan ülkelerin enerji ithaline ihtiyaç duymaları, Birlik açısından enerji kaynaklarına bağımlılığı meydana getirmiştir. Ortaya çıkan bağımlılık durumu ise AB’de enerji güvenliğini tam anlamıyla sağlayamama endişesi yaratmıştır.

Çin’in enerji güvenliği politikalarına bakıldığında; ülkenin 1949 ile 1978 yılları arasında enerji kaynakları konusunda kendine yeterli bir görünümü bulunmaktadır. Ancak 1978 yılında Deng Xiaoping tarafından Çin’in liberal eğilimlere sahip olan pazar ekonomisine geçiş yapması ve böylece ekonomik açıdan güçlenmeye başlaması, yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Pollack’a (2002: 14) göre; Soğuk Savaş’ta yumuşamanın (detant) yaşandığı bir dönemde Çin, askeri unsurlarının yanında ekonomisinin de geliştirilmesini öngörmüştür. Ekonomik gelişimin en önemli

etkenlerinden biri olan enerjiye olan ihtiyaç da bu dönemle birlikte artış göstermiştir. Çin, Soğuk Savaş’ın sona ermesi sonrasında, 1993 yılında petrol ithalatçısı bir ülke haline gelerek, AB’ye benzer şekilde enerji bağımlısı haline gelmiştir. Çin’in ekonomik büyümesi ile enerji politikaları arasındaki ilişki, bir anlamda ülkenin uluslararası sistem içerisindeki değişim ve dönüşümleri sağlaması ile bağlantılı tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Tartışmanın temelinde ise Çin’in ekonomik büyümesinin sağladığı avantajın, uluslararası sistemdeki büyük güçler arasında yeni bir rekabet biçimine neden olabileceği sorusunda kendini göstermiştir. Mearsheimer’a (2001: 361) göre; Çin’in yükselişi kaçınılmaz olacaktır. Bu durum; ABD’nin Batı Yarımküre’deki üstünlüğünün bir benzerini Çin’in Asya kıtasında kontrol arayışı için kullanmasının yol açarak büyük güçler arasındaki rekabeti artıracaktır. Kendi kendine yeterli bir enerji rezervine sahip olmayan AB ile Çin açısından enerji ihtiyacının karşılanması, ithalat yoluyla mümkün olduğundan aynı zamanda bir enerji bağımlılığı durumu da söz konusu olmaktadır. Bu durum tarafların enerji güvenliği politikalarının yeniden oluşturulmasına neden olurken, aynı zamanda uluslararası sistemin günümüzdeki değişim ve dönüşüm sürecine de etki etmektedir. Bu nedenle tarafların uluslararası sistem düzeyindeki rekabet alanlarını ve bu alanların getirdiği davranışlarını dengeleme üzerinden okumak gerekmektedir.

AB-Çin Enerji Rekabeti

AB ve Çin'in enerjiye bağımlı olmaları durumu, ithalat yoluyla enerji ihtiyaçlarını karşılama yöntemini neden olmaktadır. Bu anlamda AB ile Çin'in enerji arz güvenliğini sağlamak ve kaynaklara en uygun şartlarda erişmek konusundaki politikaları birbirine benzemektedir. AB ile Çin'in enerji güvenliği politikaları, Soğuk Savaş'ın ilk dönemlerinde daha çok petrol arzına erişim sağlamaya odaklanmıştır. Petrolün dışında doğalgazın enerji piyasalarındaki etkinliğinin artmasıyla beraber, enerji çeşitlendirmesi konusunda yeni düşünceler oluşmaya başlamıştır. Günümüzde ise iklim değişikliğinin getirdiği olumsuz durum nedeniyle yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır.

Özellikle Çin'in ekonomik yükselişine direkt etki eden enerji ihtiyacı ve bu ihtiyacın enerji güvenliğiyle olan doğrudan bağlantısı, sadece Çin'i değil, tüm uluslararası sistemi etki-

lemektedir. Çin'in enerji güvenliği sağlamak adına enerjiye sahip olan ülkelerle olan ilişkisinin, ABD'nin Ortadoğu bölgesine "demokrasi" getirme amacıyla taşıdığı yolundaki analizler de bu algıyı güçlendirmektedir. Tocci'ye (2008: 6) göre, demokrasi adına savaş, enerji güvenliğinin sağlanması ya da hegemonik kontrol elde etmek gibi stratejik hedefleri gizler. Çin örneğinde olduğu gibi çok taraflılık gibi bir hedefin desteklenmesinin altında, daha da güçlenmek ve uluslararası sistemde çok kutupluluğu teşvik etmek gibi stratejik amaçlar yatmaktadır. Çin; ABD'nin tek kutuplu düzende uyguladığı yanlış politikalarından ders alarak, çok kutupluluğu teşvik etmektedir. AB gibi güçlü bir aktörle birlikte bu algının güçlendirilmesi muhtemel olacaktır. Ancak enerji güvenliği politikalarının, taraflı bir çatışma ortamına götürmesi de olası bir durumdur.

Enerjinin AB açısından bir güvenlik tehdidi haline gelmesi ise 1973

ve 1979 yıllarında yaşanan iki enerji kriziyle ortaya çıkmıştır. AB üye devletleri ve kurumları, ortak bir enerji politikasının oluşturulması için zirveler başta olmak üzere Beyaz ve Yeşil Kitap¹ gibi politika belgeleri oluşturmaya başlamıştır. Enerji kaynak ve güzergah çeşitliliğini sağlamak, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek gibi temel kavramlar üzerine oturan enerji güvenliği, AB için gerçekleştirilmesi gereken bir hedeftir (European Commission, 2020). Enerji tedarikinin sağlandığı boru hatları rotalarının istikrarlı hale getirilmesi yolundaki adımlar, arz güvenliği sağlamayı gerektirmiştir. AB; Rusya, Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya'dan gelecek enerjinin güvenliğine önem vermektedir. Belirtilen bölgelerde çıkabilecek krizler ve çatışmalar, Birlik ülkelerinin enerji ihtiyacının karşılanamaması gibi hayati sorunlara yol açabilmektedir. Ayrıca Çin gibi enerji tüketicisi bir ülkenin de aynı bölgelere olan ilgisi, AB'nin enerji rekabetine girmesine yol açmaktadır. Çin'in devlete ait enerji şirketlerinin yaptıkları yatırımlar ve bu yatırımların son yıllardaki artışı, AB ile olan enerji rekabetini devam etmesini sağlayacak başka bir gelişme olmaktadır. Yergin'e göre (2006: 75); büyük güçler arasındaki enerji rekabeti ise temel olarak arz ve kaynakların çeşitlendirilmesi üzerine kuruludur.

¹ Avrupa Komisyonu'nun enerji politikaları ile ilgili hazırlamış olduğu Beyaz ve Yeşil Kitaplar için bkz. (European Commission, 2016; European Commission, 2014; European Commission, 2006).

Uluslararası Sisteme Dair Bir Okuma

Uluslararası ilişkiler çalışmalarında en çok atfı yapılan kavramlardan biri olarak güç dengesi, Kenneth Waltz tarafından 1979 yılında yazdığı "Theory of the International Politics" adlı çalışmasında kullanılmıştır. Waltz'a göre; eğer uluslararası politikanın ayrıncı bir özelliği varsa, bu güç dengesi teoridir (Waltz, 1979: 117). Kenneth Waltz 1979 tarihli çalışmasından daha önce de güç dengesi üzerine eğilmiş ve kavramın uluslararası ilişkilerdeki en eski kavramlardan biri olduğunu belirtmiştir (Waltz, 1967: 215). Waltz; uluslararası ilişkiler disiplinde bir üst otorite bulunmadığından dolayı sistemin anarşik olduğunu ifade eder. Sistemin anarşik olması durumu, devletler arası ilişkilerde belirsizlik yaratarak, aktörlerin ofansif olmalarını ve sonuçta savaş olgularını artırmaktadır. Bu artış karşısında Waltz; defansif neorealist olarak güç dengesini ortaya koyar. Waltz bir anlamda "sistem anarşik yapıda ve bu durum çatışma kaynağı ise "Neden sürekli çatışmalar olmamıştır?" sorusuna cevap vermektedir (Lobell, 2018: 595). Devletlerin güç ve çıkarlarını sağlamak için savaşa ihtiyacı olduğunu söyleyen ofansif neorealizme karşı güç dengesi, devletlerin en güçlü olma yarışı yerine birbirinden asimetric olmayacağı ölçüde güçlerini dengelemeye çalışacağını belirtmektedir. Birbirine yakın güçlerdeki bu devletler maliyetleri de göz önüne alarak birbiriyle çatışmadan kaçınacaklardır (Waltz, 1987: 3).

Güç dengesinin temeli daha çok sistem üzerine kurulu olduğu için kavramın Waltz tarafından oluşturulduğu düşünülen katı paradigmasına karşı devletlerin de sürece dahil olduğu anlayış ortaya çıkmıştır. Özellikle Stephen Walt'un "tehdit dengesi" (balance of threat) ve Randall Schweller'in (balance of interest) kavramı; Waltz'un yaklaşımının bir eleştirisidir. Schweller'a göre; Waltz'un dengelemeyi sadece güç üzerinden açıklaması, klasik realistlerin hayatta kalmayı sadece askeri güçle tanımlayan davranışlarının bir yansımasıdır (Schweller, 1997: 928). Waltz'ın devletlerin çatışmadan kaçınmaları vurgusuna bağlı olarak; Walt, sistemin dengelenmesi için ittifaklara ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Stephen Walt'a göre (1987: 4) ittifaklar; devletlerin daha güçlü olanın egemenliğine girmekten kaçınması için oluşturulmaktadır. İttifak kurma düşüncesi; devletlerin tehdit altında oldukları hissetmelerine neden olan durumlar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Walt'un düşüncesi; devletlerin çatışmalardan ve savaşlardan uzak durmak için gücü değil, tehditleri dengelemek üzerine çalışması gerektiğini ifade eder (Walt, 1985: 8).

Waltz ve Walt'un dengeleme üzerine yaptıkları açıklamalara karşılık; Randall Schweller'in yaklaşımı, disipline yeni bir boyut kazandırmıştır. Dengelenenin bu genel ve görece soyut tanımlarının yeterince işlevsel olmadığını ileri süren Randall L. Schweller, "daha somut" bir dengeleme tanımı

na başvurmaktadır. Ona göre dengeleme bir devletin diğer bir devlet ya da koalisyona karşı askeri gücünü içsel mobilizasyon ya da ittifaklar tesis ederek artırması ve böylece diğer devletlerin siyasi ya da askeri dominyasyonunu, toprak işgalini önlemeye ya da bunu ertelemeye çalışmasıdır. Bu nedenle dengeleme, Waltz'un iddia ettiği gibi, sürekli devam eden bir pratik değil daha çok devletin siyasal veya askeri anlamda hayati çıkarlarının tehlikede olduğunu düşündüğü ya da doğrudan bir işgalle karşılaşma ihtimalinin yüksek olduğunu düşündüğü süreçte devletlerin başvurduğu bir stratejidir. Hatta ona göre dengeleme devletlerin birbirlerinin askeri varlıklarına yönelik somut bir tehdit olduğunda veya potansiyel bir savaş durumunda anlamlı bir hal almaktadır (Schweller, 2006: 9). Schweller'in dengeleme tanımı; Waltz'un güce, Waltz'ın tehditlere yaptıkları vurgu yerine, çıkarlara dayanmaktadır. Akademik literatüre "çıklarlar dengesi" (balance of interests) olarak geçen kavrama göre devletler; sadece hayatta kalmak veya güçlenip saldırmak için değil, tercihlerine göre de hareket etmektedir. Devletler yalnızca dış politika davranışlarıyla değil, iç politikadaki durumlarına bağlı olarak da diğer devletlerle aralarındaki ilişkilerini belirlerler.

AB ile Çin, aralarındaki ilişkinin gelişimi içerisinde enerji güvenliğini ekonomik büyümelerin temeli olarak görmüşlerdir. AB-Çin Zirvelerine bağlı olarak gerçekleşen Enerji

Diyaloğu toplantılarının ana gündem maddeleri enerji güvenliği sağlanması bağlamında oluşturulmuştur. Ancak tarafların görüşmeleri tam anlamıyla başarılı olamamıştır. Tek kutuplu bir uluslararası sistemin sonunu öngören AB ve Çin açısından enerji güvenliğinin, dengeleme unsuru olup olamayacağı tartışması devam etmektedir (Jervis, 2015: 1040). Çin'in 2013 yılındaki başlattığı Kuşak ve Yol Girişimi'yle uluslararası sistem içerisindeki etkinliğini göstermesi tartışmaları daha da arttırmıştır. AB üyesi bazı devletlerin de bu girişime dahil olması, Çin'in AB ile uluslararası sistemdeki güç dengesini sağlamak yerine, Birlik'in Çin'in peşine takıldığına (bandwagoning) yönelik analizleri de kuvvetlendirmiştir (Schweller, 2017: 5).

Sonuç

Soğuk Savaş'ın iki kutuplu yapısı sonrasında; günümüzde çok kutupluluğa evrilen uluslararası sistem, beraberinde birçok bakış açısını da getirmiştir. Soğuk Savaş'ın sona ermesi, sistemdeki büyük güçler arasındaki güç mücadelesini tamamen ortadan kaldırmamıştır. Bu nedenle büyük güçler arasındaki ilişkilerin, sadece dış politikaya özgü bir durum olmadığı; iç politikaya özgü kurumsal ve toplumsal faktörlerin de etkili oldukları ortadadır. AB ile Çin gibi büyük nüfuslara, demografik farklılıklara ve çeşitli kurumsal yapılaraya sahip aktörlerin; enerji politikalarına bakış açılarının anlaşılması, teorik perspektif sayesinde mümkün olabilecektir.

AB ile Çin'in enerji güvenliği politi-

kaları, tarafların enerji jeopolitiği olan bölgelere olan ilgilerinin artmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan böyle bir durum ise AB ile Çin arasında kendi çıkarlarına dayalı olarak bir rekabet yaratmaktadır. Ancak AB ile Çin, uluslararası ilişkilerdeki diğer politika alanlarında olduğu gibi; enerjide de tek başlarına hareket etmemektedirler. AB ile Çin dışındaki diğer büyük güçler de enerji kaynaklarına olan ihtiyaçları ve ulusal çıkarları temelinde; enerji rekabet alanlarındaki mücadeleye ortak olmaktadır. Bu çerçevede ABD ve Rusya Federasyonu gibi büyük güçlerin enerji güvenliği politikaları da dikkatle incelenmelidir. Çok kutupluluğa evrilen uluslararası sistem, ABD'nin mutlak egemenliğine dayalı olan tek kutuplu yapının paradigmasını da ortadan kaldırmaktadır. Özellikle Rusya ve Çin'in güçlerini artırmaları ve ABD'nin etkin olduğu rekabet alanlarında var olmaya başlamaları, uluslararası sistemin değişim ve dönüşüm içerisindeki halinin somut göstergesi durumundadır. AB'nin de Soğuk Savaş mantığının dışında; Çin ve Rusya ile olan ilişkileri geliştirmesi, yeni bir dönem içerisinde tarafların yeni davranışlar sergileyebileceklerini göstermektedir.

AB'nin Rusya ile olan enerji ilişkileri, Soğuk Savaş döneminden günümüze kadar devam etmektedir. AB'nin Rusya'ya olan enerji bağımlılığına ve bu bağımlılığın farklı güzergahlardan enerji tedariki ile karşılanması isteği, üye devletlerin kendi enerji politika-

ları ile çelişmektedir. Aynı zamanda Rusya için de AB, enerji ihracatı için en önemli aktördür. ABD'nin engellemelerine rağmen devam eden Kuzey Akım projesi, AB-Rusya enerji ilişkilerinin devamlılığını göstermektedir. Çin açısından da Rusya, enerji kaynak tedariki açısından ilişki kurulması gereken bir aktördür. Özellikle Trans Siberia Doğalgaz Boru Hattı temelli enerji ilişkisi, Rus-Çin enerji ilişkilerinin günümüzdeki konumunu göstermesi bakımından önemlidir.

Kaynakça

Alterman, J. B. & Garver, J. W. (2008). *The Vital Triangle China, The United States, and The Middle East*, Washington D.C: Center for Strategic and International Studies.

European Commission. (2020). *Secure Gas Supplies*. Erişim Tarihi: Aralık 14, 2020, https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-security/secure-gas-supplies_en.

European Commission. (2016). *EU Reference Scenario 2016: Energy, transport and GHG emissions Trends to 2050*. Erişim Tarihi: Eylül 24, 2020, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20160712_Summary_Ref_scenario_MAIN_RESULTS%20%282%29-web.pdf.

European Commission. (2014). *European Energy Security Strategy*. Erişim Tarihi: Aralık 20 2020, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0330&from=EN>.

European Commission. (2006). *Green Paper: A European Strategy for Sustainable, Competitive and Secure Energy*. Ocak 15, 2020, http://europa.eu/documents/comm/green_papers/pdf/com2006_105_en.pdf.

Haine, J. Y.. (2015). *A New Gaullist Moment? European Bandwagoning and International Polarity*, *International Affairs*, 91(5), 991-1008.

Jervis, R. (2015). *Balance of Power: Political*. James D. Wright (Der.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, Oxford: Elsevier.

Layne, C. (1993). *The Unipolar Illusion: Why New Great Powers Will Rise*, *International Security*, 17(4), 5-51.

Lobell, S. E. (2018). *A Granular Theory of Balancing*, *International Studies Quarterly*, 62(3), 593-605.

Mearshimer, J. J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*, New York: W.W. Norton.

Pollack, J. D. (2002). *Chinese Security in the Post-11 September World: Implications for Asia and the Pacific*, *Asia-Pacific Review*, 9(2), 12-30.

Schweller, R. L. (2006). *Unanswered Threats: Political Constraints on the Balance of Power*, Princeton: Princeton University Press.

Schweller, R. L. (2004). *Unanswered Threats: A Neoclassical Realist The-*

ory of Underbalancing, *International Security*, 29(2), 159-201.

Schweller, R. L. (1997). New Realist Research on Alliances: Refining, Not Refuting, Walt's Balancing Proposition, *The American Political Science Review*, 91(4), 927-930.

Tocci, N. (Ed.). (2008). Who is a Normative Foreign Policy Actor?: The European Union and its Global Partners. Brüksel: Centre for European Policy Studies.

Walt, S. M. (1987). *The Origins of Alliances*, New York: Cornell University Press.

Walt, S. M. (1985). Alliance Formation and the Balance of World Power, *International Security*, 9(4), 3-43.

Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*, New York: Random House.

Waltz, K. N. (1967). International Structure, National Force, and the Balance of World Power, *Journal of International Affairs*, 21/2, 215-231.

Yergin, D. (2006). Ensuring Energy Security. *Foreign Affairs*, 85(2), 69-82.